

گزارش

تحریم صادرات گاز ایران رویای بر باد رفته آمریکایی‌ها

بخش اقتصاد– بنیاد دفاع از دموکراسی‌های آمریکا (FDD) بیست‌ودوم اردیبهشت ۱۳۹۹ (۱۱ می ۲۰۲۰) در گزارشی به قلم برنردا شافر استاد دانشگاه جورج تاون نوشت تحریم‌های آمریکا به طور شفاف صادرات گاز ایران با خط لوله را هدف قرار نداده است اما می‌توان این تحریم‌ها را بر ترانکش‌های مالی‌ای که این صادرات را میسر می‌کنند اعمال کرد تا پرداخت‌ها به ایران انجام نشود و در حساب کشور میزبان بردکننده نگاه داشته شود. در همین راستا دولت ترامپ از همه خریداران گاز ایران خواسته است تا نشان دهند در حال کاهش واردات از ایران هستند.

برنردا شافر در بخش دیگری از اظهارات غلط خود آورده است که دولت ترامپ می‌تواند صادرات گاز طبیعی ایران را هدف قرار دهد زیرا همه کشورهای خریدار آن، ترکیه، عراق و ارمنستان، حالا منابع جایگزینی برای واردات گاز خود دارند. وی درباره واردات گاز از ایران نوشته است که عراق دارای منابع گسترده گاز در داخل این کشور است که تا کنون برای برداشت آنها کاری انجام نداده بود. برای برداشت این گاز، عراق نیازمند ۱۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در بخش زیرساخت می‌باشد در غیر این صورت مجبور به ادامه واردات از ایران خواهد بود.

هر چند ایران به عنوان دومین دارنده منابع قابل استحصال گاز دنیا تنها ۱ درصد تجارت گازی را به خود اختصاص داده است اما به نظر می‌رسد این استاد دانشگاه اطلاعات دقیقی از قراردادهای صادراتی گاز از طریق خط لوله و همچنین اوضاع کشورهای که گاز ایران را وارد می‌کنند ندارد.

به گزارش مهر، تازه‌ترین آمار رسمی نشان می‌دهد میزان صادرات گاز کشور در سال گذشته ۱۷٫۵ میلیارد مترمکعب بود که نسبت به مدت سال ۹۷ از رشدی ۲۶ درصدی برخوردار بود؛ به نظر می‌رسد علت این رشد، صادرات گاز به عراق بوده است. بر اطلاعات موجود میزان تولید تجمعی گاز شیرین کشور در سال ۹۸ معادل ۲۶۷ میلیارد مترمکعب بوده است.

افزایش نیاز عراق به گاز

نیاز روزافزون عراق به گاز به دلیل توسعه ظرفیت‌های نیروگاهی این کشور در حال افزایش است. نیازی که ایران می‌تواند مبدا مطمئنی برای تأمین آن به شمار رود. پس تثبیت اوضاع سیاسی این کشور طی یک دهه گذشته، دولتمردان عراقی برای ایجاد و توسعه زیرساخت‌های عمرانی و انرژی خود به دنبال منابع گازی بودند که با توجه به همسایگی با ایران – منابع دارنده ذخایر گازی جهان – مذاکرات صادرات گاز به این کشور در دولت نهم آغاز شد و نخستین قرارداد صادرات گاز به بغداد در سال ۹۲ و چند ماه پیش از روی کارآمدن دولت یازدهم امضا شد. طبق این قرارداد، خط لوله‌ای احداث شد که ظرفیت صادرات ۳۵ میلیون مترمکعب گاز طبیعی در روز را دارد. مذاکراتی که پیشتر برای صادرات گاز به بصره آغاز شده بود نیز در سال ۹۴ به قرارداد منعقد و ایران برای تأمین ۲۵ میلیون مترمکعب گاز در روز متعهد شد.

در مجموع صادرات گاز ایران به عراق بین ۲۵ تا ۳۰ میلیون متر مکعب در روز و در قالب دو قرارداد بغداد و بصره است. سقف صادرات گاز در این قراردادها، ۶۰ میلیون مترمکعب در روز است.

طبق آخرین آمار رسمی، ۸۲ درصد برق عراق، از گاز تأمین می‌شود که این رقم در سال ۲۰۲۷ میلادی به ۸۴ درصد خواهد رسید. عراق طی دو سال آینده سه نیروگاه جدید را به مدار خواهد آورد که به دلیل عدم تأمین گاز مورد نیاز آن، به سمت جمع آوری گازهای همراه از میادین نفتی خود روی آورده است تا بر سر از پایان یافتن قرارداد خود با ایران، این منابع بهره ببرد. با این وجود اما عراق همچنان با کمبود گاز مواجه خواهد بود؛ هم اکنون عراق در مجموع دو قراردادی که با ایران منعقد کرده است از ۵۰ درصد ظرفیت دو خط لوله استفاده می‌کند.

درباره عراق باید توجه داشت که عراق کشوری نفتی است و منابع گازی چندانی ندارد. بخش گازی اندک این کشور نیز در شمال آن یعنی کردستان عراق واقع شده که از سویی به دلیل اختلاف با دولت به دلیل درخواست دوحه بیشتر و از طرفی به دلیل شیوع کرونا و خروج شرکت‌های خارجی به ویژه یک شرکت امراتاتی احتمال توسعه چندانی به ویژه در مدت زمان کوتاه ندارد.

پای حرف کارشناسان

به گفته کارشناسان اگر دولت عراق که اکنون در آستانه یک تحول سیاسی قرار گرفته بخواهد پایه مصرف نیروگاه‌های خود را که با مشکلات زیادی روبه رو است بر اساس ال ان جی قرار دهد، بی شک برق گرانی تولید می‌شود که با مردم ایام هزینه آن را بپردازند یا دولت. از آنجایی که فشارهای اقتصاد سیاسی در عراق بالا گرفته و مردم آن بحران‌های ویژه ای را پشت سر گذاشتند، تحمیل پرداخت چنین هزینه‌ای از سوی مردم بی شک با اعتراض همراه خواهد بود. از سویی دیگر باید در نظر داشت که شبکه برق این کشور از بخش تولید تا انتقال و توزیع و مصرف با مشکلات عمیقی دست و پنجه نرم می‌کند که نیاز مبرم به افزایش ظرفیت و بهسازی و توسعه شبکه دارد. بنابراین به نظر می‌رسد عراق در افق ۱۰ ساله هم نتواند نیاز خود به گاز ایران را کاهش داده یا قطع کند. این در حالی است که قراردادهای صادرات گاز خط لوله همانند قراردادهای نفتی کوتاه مدت نبوده و گاهی بازه بالغ بر ۲۵ سال را نیز در بر می‌گیرند که در این دوره طرف خریدار موظف به خرید گاز تعهد شده در زمان معین است و در صورت تحویل نگرفتن گاز باید هزینه آن را بپردازد و اگر قرارداد را به طور کامل فسخ کند باید جریمه سنگینی به مبدا وارداتی بپردازد که با توجه به اوضاع اقتصادی عراق چنین روندی بسیار زبید به نظر می‌رسد چرا که علاوه بر ضرر مالی، اعتبار این کشور زیر سوال می‌رود.

{اقتصاد}

مزایای طبقه‌بندی بخشی از «مزد واقعی کارگر» است

چرا کارگران متخصص دستمزد پایینی دارند

قانون در مهلت‌های تعیین شده از طرف وزارت کار و امور اجتماعی، مشاغل کارگاه‌های خود را ارزیابی نکرده باشند وزارت کار و امور اجتماعی، انجام این امر را به یکی از دفاتر موسسات مشاور فنی ارزیابی مشاغل و یا شاخص صاحب صلاحیت، واگذار خواهد کرد .

با استناد به این چند بند قانون، چند نکته مسلم است؛ اول اینکه اجرای

طبقه‌بندی مشاغل در کارگاه‌ها (البته آنگونه که آیین‌نامه‌های صادره توسط وزارت کار می‌گویند، کارگاه‌های بالای ۵۰ نفر) یک امر اختیاری و دلخواهی نیست بلکه یک تکلیف قانونی است که کارفرما مکلف است به آن عمل کند و

اگر تا مدت زمان مقرر به این تکلیف عمل نکرده، خود وزارت کار باید دست به عمل شده و طرح ارزیابی مشاغل را بدون مداخله کارفرما تهیه کند؛ در قانون به صراحت آمده که برای جلوگیری از بهره‌کشی از کار دیگران، باید طبقه‌بندی اجرائی شود پس معنای خلاف این بند قانونی این است که اگر طبقه‌بندی در کارگاهی واجد شرایط اجرائی نبش، حتما بهره‌کشی اتفاق افتاده است. این بهره‌کشی یعنی عدم پرداخت بخشی از دستمزد کارگر متخصصی که ارزش افزوده کار او بسیار بیشتر از کار یک کارگر ساده است.

اما امروزه این «بهره‌کشی» تبدیل به عرف رایج در بسیاری از واحدهای صنعتی و تولیدی کشور شده است؛ کارگران بسیاری از کارگران شاغل در پتروشیمی‌های جنوب گرفته تا کارگران شاغل در معادن بزرگ و مادر که عموماً جزو کارگران پیمانکاری محسوب می‌شوند، خواستار اجرای طرح طبقه‌بندی مشاغل هستند. این در حالییست که در همه این کارگاه‌ها، تعداد کارگران مدت‌هاست که به حد مجاز ۵۰ نفر سیده است اما کارفرمای اصلی به بهانه برون‌سپاری، از زیر بار تعهدات قانونی فرار می‌کند. در موارد بسیاری، کارگاه اصلی، طرح طبقه‌بندی مشاغل دارد اما کارگاه‌های زیرشاخه یا پیمانکاری فاقد این طرح هستند یا اگر طرحی دارند، طرح‌شان با طرح کارگاه اصلی از اساس متفاوت است و هیچ هماهنگی و تجانس‌بین‌شان نیست.

حسین رجاییان (رئیس انجمن صنفی کارگران پیمانکاری حاتمی در معدن چادرملوی یزد) از تلاش کارگران پیمانکاری این معدن در بیش از یک سال گذشته برای اعتلای طرح طبقه‌بندی مشاغلی که کارفرمای پیمانکار ارائه داده خبر می‌دهد و می‌گوید: طرحی که پیمانکار ارائه داده با طرح کارگاه اصلی تفاوت‌های بسیاری دارد و اصولاً مزایای مزدی و رده‌های شغلی را بسیار پایین‌تر

ماموریت‌های بی‌جیره و مواجب

چرا برخی کارفرمایان حق ماموریت نمی‌دهند

در مواردی کارفرمایانی را دیده‌ام که در جلسات مذاکره عنوان کرده‌اند ما با ۳۰ درصد ظرفیت کار می‌کنیم و اگر قرار باشد هزینه‌هایمان زیادت‌تر شود، همان بهتر که کار را تعطیل کنیم.

اولویت‌بندی مسائل مربوط به کارگران

مشکلات ریز و درشتی که در بازار کار ایران وجود دارد، باعث مغفول ماندن اجرای برخی از بندهای قانونی شده است. هر چند کارگران می‌توانند موارد را در شوراهای حل اختلاف پیگیری کنند، اما ترس از تعدیل شدن باعث می‌شود سکوت کنند و تن به شرایط بعضاً ناعادلانه کار بدهند. اگر بخواهیم مشکل را ریشه‌یابی کنیم بازم به بحث قراردادهای موقت کار و نبود امنیت شغلی می‌رسیم.

سیارمه می‌گوید: ناموفق بودن طرح‌های دولتی برای رفع بیکاری باعث شده عملاً دولت‌ها روی این تمرکز کنند که ایجاد اشتغال کرده و گزارشی مثبت در این زمینه ارائه دهند. برآیند این گزارش‌ها نشان می‌دهد به رغم موفقیت‌های مقطعی، مشکلات همچنان سر جای خودش است. در واقع اهمیت دادن به موضوع ایجاد شغل نه تنها مشکل بیکاری را رفع کرده که باعث شده موارد دیگر هم به حاشیه برود، حال آنکه مواردی از آنها در صورت اصلاح می‌تواند در روند ایجاد اشتغال هم موثر واقع شود.

او با اشاره به بحث شیفت‌بندی نیروی کار، عنوان می‌کند: بر اساس قانون او کارگر باید هفت ساعت و ۲۰ دقیقه در روز کار کند. کارفرما حق ندارد او را مجبور به اضافه کاری کند، اما در بسیاری از کارگاه‌ها و کارخانه‌ها، ساعت کاری تا ۱۲ ساعت افزایش یافته است، یعنی سه شیفت کاری را به دو شیفت تبدیل کرده‌اند.

این کارشناس روابط کار ادامه می‌دهد: سودی که کارفرما از این اتفاق می‌برد این است که برای مثال جای پرداخت حق بیمه و دیگر هزینه‌های مربوط به ۱۵۰ کارگر، این هزینه‌ها را برای ۱۰۰ نفر پرداخت می‌کند. این در شرایطی است که فرض کنیم حقوق اضافه‌کاری مطابق قانون پرداخت می‌شود، وگرنه موارد زیادی هست که افراد مجبور به اضافه کاری می‌شوند و دستمزد کمتری نسبت به ساعات کار هم می‌گیرند. اگر چنین مساله‌ای حل شود، تاثیر زیادی در اشتغال‌زایی دارد، اما همانطور که گفته شده چنین چیزهایی از اولویت خارج شده است.

بدین‌وسیله به وراث مرحوم جواد رضائی یکنمی: سرور رضائی یکنمی و براتعلی رضائی یکنمی و عادل رضائی یکنمی به نشانی: قزوین شهر آبیک شهرک بعث ساختمان شمالی ۴ و فاطمه رضائی یکنمی به نشانی: لوشان کوی امام حسین (ع) پایین‌تر از مسجد منزل عبدال سلخوری و صفرعلی رضائی یکنمی به نشانی: لوشان کوی شهیدچمران منزل گلی گلگتری و گلدوست رضائی به نشانی: لوشان روستای یکنم جنب خانه بهداشت و مهدی رضائی یکنمی به نشانی: لوشان خیابان شهید میرزائی کوچه اخلاق بلاغی می‌شود که خانم آذر یاری بیگی درویشوند یا وکالت خانم الهه اله بخشی جهت وصول مهریه به مبلغ ۶۱۰،۱۶۲،۳۰۰ ریال به استناد مهریه مندرج در سند ازدواج شماره ۸۹۶ دفتر ۱۲۶ لوشان علیه شما اجرائیه صادر نموده و پرونده اجرائی به کلاسه ۹۴۸۰۰۴۹۸ در این اداره تشکیل شده و طبق گزارش مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۷ مامور ابلاغ و نامه شماره ۵۰۰۰۳۵۰۰۴۸۰۰۹۰۴۸۰۰۹۵۸۰۲۳۹

تخلف عرفی کارفرمایان پیمانکاری

در نظر گرفته؛ با این طرح پیشنهادی بازمه تبعیض میان دریافتی کارگران پیمانکاری و کارگران طرف قرارداد با کارفرمای اصلی (کارگران قرارداده‌مستقیم) وجود خواهد داشت و به همین دلیل است که کارگران پیمانکاری به طرح انتقاد دارند.

تخلف عرفی کارفرمایان پیمانکاری

در موارد بسیاری، درحالیکه کارگران کارگاه اصلی مشمول طبقه‌بندی مشاغل هستند، کارگران پیمانکاری فاقد این رده‌بندی قانونی بوده و فقط کارگر ساده محسوب می‌شوند؛ این در حالیست که کار هر دو گروه یا یکسان است یا کاملاً به هم شبیه است. در دی ماه سال گذشته، معاون روابط کار وزارت کار بر ضرورت تطبیق همه کارگران مشمول قانون کار با طرح طبقه‌بندی مشاغل خبر داد و گفت: همه کارگران در کارگاه‌های مشمول قانون کار باید با طرح طبقه‌بندی مشاغل تطبیق یابند.

حاتم شاکرمی، درباره ضرورت اجرای قانون طبقه‌بندی مشاغل گفت: پرداخت بدون تبعیض مزد برای انجام کارهای هم ارزش از حقوق اولیه نیروی کار است . پیمانکارانی که تحت هر شرایطی با شرکت‌های پیمان دهنده قرارداد داشته و فعالیت می‌کنند باید از طرح طبقه‌بندی مشاغل کارگاه اصلی تبعیت کنند.

معاون روابط کار با اشاره به اینکه همه کارگران اعم از قرارداد موقت، دائم و فصلی شاغل در کارگاه‌های مشمول قانون کار باید با طرح طبقه‌بندی مشاغل تطبیق یابند، گفت: ایجاد انگیزه در کار، ایجاد تعادل در بازار کار و هم‌افزایی بین کارگر و کارفرما مهم است. معاون روابط کار در عین اینکه از لزوم تبعیت پیمانکاران از طرح طبقه‌بندی کارگاه اصلی صحبت

می‌کند، اما هیچ اشاره‌ای به این موضوع نمی‌کند که چرا این الزام در بسیاری از کارگاه‌های واجد شرایط رعایت نمی‌شود و چرا ادارات کار، از سر تخلف آشکار کارفرمایان پیمانکار به سادگی می‌گذرند؟

نتیجه‌گیری

در مجموع، بحث طبقه‌بندی مشاغل، بحث مهمی است که می‌تواند فارغ از چانه‌زنی‌های مزدی در شوراییالی کار، دریافتی طبقه کارگر را حداقل در واحدهای متوسط و بزرگ و در صنایع کلیدی و مادر افزایش دهد؛ حرفه‌ای که بورژوازی «تامین نیرو» یا پیمانکار برای گرفتن این حق قانونی از کارگران به کار می‌برد، عموماً لایه‌بندی نیروی کار از طریق برون سپاری‌های گاها تودرتو است که مانع ادغام عمودی نیروی کار و مطالبه‌گری مشترک برای قانون می‌شود.

با مرور اخبار کارگری سال گذشته، درمی‌یابیم بسیاری از اعتراضات صنفی کارگران به خصوص در صنایع نفت و گاز و پتروشیمی‌ها به علت عدم اجرای طرح طبقه‌بندی مشاغل یا اجرائی ناکافی و نادرست این طرح، صورت گرفته است. این در حالیست که به دلیل مشکلات ساختاری موجود در کارگاه‌ها به خصوص کارگاه‌های پیمانکاری، دغدغه‌های دم دستی‌تر مانند عدم پرداخت به موقع مطالبات مزدی، عمده اختلافات روابط کار را تشکیل می‌دهد و ممکن است به زعم بسیاری، مطالبه‌ی «اجرای دقیق و قانونی طرح طبقه‌بندی مشاغل» یک خواسته‌ی لاچکری و زیاده‌خواهانه باشد؛ در حالیکه به هیچ وجه اینگونه نیست، افزایش دریافتی کارگران متخصص با استفاده از اجرای طرح طبقه‌بندی، یک خواسته‌ی حداقلی و صد درصد قانونی است و به گفته‌ی حسین حبیبی (عضو هیات مدیره کانون عالی شوراهای اسلامی کار کشور) هیات‌های تشخیص و حل اختلاف باید به منازعات مربوط به اجرای طرح طبقه‌بندی، محکم‌تر و مسئولانه‌تر ورود کنند؛ وقتی کارفرمایی طرح طبقه‌بندی را درست و دقیق اجرا نمی‌کند، یعنی بخشی از دستمزد واقعی کارگر را نمی‌پردازد؛ یعنی از کار کارگر بهره‌کشی می‌کند و این، مساله قابل اغماض نیست!